

אלי יעל, העולם הזה

„הבית הלבן“

„עד שצריכים להילחם!“

פאב „הבית הלבן“, תל-אביב. מסביב לשולחן יושבים שתי בחורות ושני בחורים. לא זוגות, הם ממחרים לציני. רונית חסון (21), אייל כ"ץ (22), מיקי לוי (22), יעל מטלון (20). בניגולם יגדירו אותם כ„מרוכעים“. לבושים כסדר, מתנהגים כסדר, סולדיים. על השולחן כמה בקבוקי-בירה ריקים. קופסות סיגריות, מאפרות מלאות.

רונית: יו, זה מהמם. בדיוק ביום השישי דיברנו על העניין בחברה. אותי זה גורא מקומם. הכי מפחיד אותי שאני יודעת שתמיר קיים פערוורות, מה שלא עושים ואיך שלא משתלבים. לרור שלפנינו תמיד יש מה להעיר על הנוער של היום. זה לא פייר. מה יש? לצבא אנחנו טובים? להילחם אנחנו כסדר, לזה יש לנו ערכים?

אייל: כן, זה בדיוק כמו בסרט בלוו לחופש הגדול. שם המנהלת התייחסה לתלמידים כאילו הם ילדים קטנים. בחינות-הבגרות היו יותר חשובות מלהודיע על חבר שנהרג. אני חושב שכאן פערה-הדורות הרבה יותר מוקצן, כי אנחנו רק גומרים את בחינות-הבגרות האחרונה, ישר עולים על המדים ונוחתים בשכם או בעזה.

רונית: מה שרציתי להגיד קודם, שאני מפחדת שעכשיו אני מתקוממת על חבר-השופטים שפשל התנהגות של נוער שלם, ובחט גם אני אחיה כזו כשאגיע לגילם ולמעמדם. אם השופטים הצהירו שהם לא מבינים את התנהגות הנוער היום, אולי הם לא היו צריכים לשבת במישפט כזה.

מיקי: מה פתאום! חוק הוא חוק. החוק יבש. לפי מה שאת אומרת, שופטים בעצם לא צריכים לשפוט כמעט כלום. אם הם לא כלכלנים, אז אטור להם לשפוט מישפט כלכלי?

רונית: פה, במיקרה הזה, פסק-הדין היה חלק מהתייחסות להתנהגות שלא מוכרת להם. וחוז ומזה, מעבר לעניין של המישפט, הם העבירו ביורת גם עלי. הם לא מכירים אותי. רק מעצם זה שאני יושבת איתכם עכשיו בפאב, מתקבל הרושם שהתנהגות שלי פסולה. וזה מקומם אותי מאוד.

יעל: מיקי אמר שהחוק הוא יבש. זה נכון ולא נכון. אולי, אם היה לשופטים יועץ מיוחד לנוער, היו מתייחסים לכל התנהגות של החברה ושל יובל מסגר אחרת. אולי, בכך שהשופטים מצהירים שאינם מבינים בהתנהגות של הנוער היום, הם כבר מראש עם דיעה קדומה שלילית.

מיקי: כסדר, נגיד שהשופטים עם דיעה קדומה שלילית. כשהם באים להחליט, הם מחליטים בהתאם לעבירה.

רונית: זה בדיוק העניין. מי החליט שהיתה כאן עבירה? הרי במיקרה הזה, עד עכשיו כולם שואלים את עצמם — היה או לא היה אונס? ביום השישי דיברנו על הנושא. אפילו הבנות הכי פמיניסטיות בינינו התלבטו אם היה אונס. אולי, אם השופטים היו מבינים שחלק מהנוער היום אוהב לחפש „סטוצים“ בפאבים, היו מוכים אותו לגמרי?

אייל: השופטים מייצגים את הרור הקודם, הרור שלא מכין כלום. לא מבינים אותנו, לא מבינים שהיום כבר לא רוקרים ריקוריים-אחרי קבלת-שבת. אנחנו מחקים את העולם, אנחנו, כולנו פה, לא באים לפאב כדי לצאת עם מישהי. זה הבילוי של היום. עובדה שיש כל-כך הרבה פאבים, ולכולם יש פרנסה.

מיקי: פאבים היום זו צורת-בילוי. אפילו במקומות מרוחקים יש פאבים. זה לא אומר כלום על ערכים פסולים. זה תמיד מעצבן אותי. אנחנו נוער זבל, עד שאנחנו צריכים להילחם, אז אנחנו מיטב הנוער? מה העניין?

יעל: אני חושבת שבמישפט כזה צריך לשפוט אדם ששופט בדרך-כלל נוער. ואם מראש לא רוצים להכיר את הנוער של היום, זה פסול.

רונית: אני מסכימה עם יעל. אני חושבת שלשופטים יש דיעה קדומה עוד לפני שהם החליטו. נכון שבסוף הם החליטו שהוא אשם, אבל אולי הוא לא אשם? טוב, כבר אמרתי קודם, גם אנחנו נרבר כך כשנגיע לגילם. ככה זה.

יעל: אני לא, אני תמיד אשתדל להיכנס לראש של הילדים שלי, להבין אותם.

(המשך מעמוד 15)

תחומי חיינו — בכית-המישפט, במישטר, בכתי-הסוהר, בכל. מנגנוני-הביטחון, בכל-כך לה, כפיתוח, בחקלאות, בשיכון, ברכוב, בכל.

כולנו יודעים זאת מניסיון-חיינו היומיומי.

ככל גליון של כל עיתון בכל יום יש עשי-רות ידיעות המרווחות על אירועים במדינה, ובהן נעשית הבחנה ברורה בין יהודים וערבים. למשל: בדיווח על פשעים יש יחס שונה לגמרי, אצל הכותב ואצל הקורא, בין פושע יהודי ופושע ערבי.

מבחינה זו דומה ישראל ללבנון השכנה. ההבדל — וזהו, כמוכן, הבדל משמעותי — נעוץ בכך שבלבנון יש חציית-רסר עדות ירי-בות, ואילו בישראל יש רק שתיים. יש עדת-רוב (כיום כ-82%) ועדת-מייעוט (כיום כ-18%), ובהם מוסלמים, נוצרים ודרוזים.

בשעתו נעשו נסיונות להפריד אצלנו בין העדה והאומה.

ערב קום המדינה ניסו כמה חוגים (הכנעני-נים של יונתן רוטש, האירגון של הילל קוק, התנועה שאני הקמת, ועוד) לקבוע כי יש „עדה“ יהודית (או „עם“ יהודי) בעולם, ויש „אומה“ עברית, המושרשת בארמת הארץ הזאת, והדוברת עברית.

אבחנה זו לא התקבלה, וכיום מושג „יהודי“ בערבוביה — עדה, דת, אומה.

במילא אין בישראל הפרדה בין הדת והמדינה, ויש בה הפרדה גמורה בין אזרחים, על-פי מוצאם ודתם. זוהי הפרדה רישמית, כחוק, בכל הנוגע למעמד האישי, לנישואין ולגירושין, לתיעוד, לסטאטיסטיקה, ועוד ועוד.

אם כן, מה זה „ישראל“ במדינת-ישראל?

האזרחות היא „ישראלית“. אבל אזרחות זו אינה הדבר הקובע בחיינו באמת. כמו בלבנון, האזרחות אינה אלא מעטה חיצוני למציאות, שבה מפולגים האזרחים על-פי דת ומוצא.

למי נתונה נאמנותנו הראשונית? נה? למדינה ה„ישראלית“ או לעם „היהודי“?

הצגת פשע שאלה זו לאריאל שרון, אדם לאומי קיצוני על-פי תפיסתו, והוא ענה כלי-ההיסוס: „אני קודם-כל יהודי“. קיום העם היהודי חשוב בעיניו מקום מדינת-ישראל. יתכן שמבחינה זו הוא מבטא את הרגשת רוב היהודים בישראל.

באותה הצורה היה הגנרל מישל עאון משיב על שאלה דומה: „אני קודם-כל מארזני“. עאון הוכיח בכל מעשיו שקיום העדה המארזנית קר-דם בעיניו לקיום המדינה הלבנונית.

גם שרון וגם עאון, כדברים על ישראל או לבנון, מכוונים בעצם למדינה היהודית ולמדינה המארזנית. בעיניהם, האזרחים האחריים הם לכל היותר זרים נסבלים.

בישראל מובילים רעיונות אלה — אצל המתונים — למישטר של הפלייה ממוסדת, ואצל הקיצוניים לרעיונות של גירוש ומטרנספר. בלב-בנות הם מובילים מילחמת-אזרחים נזחמת.

ניתן לטעון כי בלבנון מובטח, לכל הפחות, חלקה של כל עדה בשליטון. שום חלק כזה אינו מובטח לערבים בישראל, מעבר לזכותם להצביע לכנסת — המותנית בהכר-תם בעיקרון שישראל היא „מדינת העם היהודי“.

עם כל ההבדלים בין שתי המדינות השכנות, אין לנו כל סיבה להרים אף מול הלבנונים.

לפני ישראל ולפני לבנון עומדת אותה המשימה עצמה: לעבור את הדרך מעדה לאר-מה, ממדינה ערנית למדינה דמוקרטית, פלורליסטית וחילונית.

ובעצם: להצטרף למאה ה-17, לפני שאנחנו מגיעים למאה ה-21.

(המשך מעמוד 14)

שנים לתל-אביב, כשחזר לשליטון, ובניגוד לתקנון.

„אני גם מתכוון לפעול לביטול ההקפאה הממשלתית על חוקי-החילום-משוחררים: בי-חוק מעוגנות הטבות בשכר הלימוד ובדיוור במעונות ליוצאי-צה"ל. ממשלת-ישראל הקפיאה את החוק לפני חמש שנים, ואני רוצה לבטל את ההקפאה הזאת.“

„אני גם מתכוון לפעול במישור החברתי: לקיים פרויקטים משותפים לסטודנטים מעירות-פיתוח ולממשלה, ליצור מקורות-תעסוקה לסטודנטים דרך המישרד לאיכות-החינה, כמו שומרי יערות, פקחים נגד זיהום-אוויר, זיהום-מים, וכדומה. אני רוצה לפתח מעורבות חברתית של סטודנטים בארץ בנושאי חברה, אבטלה ורווחה.“

האינתיפאדה?

„לדעתי, ראש-הממשלה צריך לתת מיד-הוראה לחסל אותה. זה לא יהיה קל מבחינה בינלאומית, אבל ניתן לעשות זאת.“

בממשלת-האחדות, כשרכין הוא שר-ביטחון?

„אפשר לעשות זאת רק בממשלת-אחדות. ממשלת-ליכוד לא תוכל לעשות זאת, כי השמאל יפגין והעם ייקרע. אבל צריך לגמור כבר את הסיפור הזה, אחת ולתמיד. לחסל את כל ועדות-ההגנה והמיפקדות העממיות, ולג-גרש מייד-אנבים. צריך גם לבטל את האפי-שרות של כל איש-אש"ף לנאום בחופשיות באוניברסיטה, כמו למשל פייצל אל-חוסייני.“

האם הוא רוצה להיות פוליטיקאי כשהיה גדול?

„אני הולך במסלול פוליטי, אבל יש דב-רים שעדיין לא הצלחתי לעכל בעולם הפוליטי. למשל, אנשי-המפרל-בנראילו באו וסיפרו לי איך עסק-סטודנטים מחזיק עם בפר, ממחנה ריז לוי, פנה אליהם וניסה לשכנע אותם שלא לתמוך בן, בנימוק שקיצוני יפעל באפשרות קידומם של צעירים אחרים בליכוד...“

במעמד הספיקו השבוע את תגי-גותי-הניצחון בבחירות התורנית לבידקת כינסו את ועדת-החקירה

הסיבות לכישלון המערך בקמפוסים. צעירי-המפילה האשימו את הנהגת-המערך באי-קידום צעירים, ובגרימת הכישלון של המערך בקרב הסטודנטים.

מדובר כנראה בתהליך רחב בהרבה. ציי-כור-הסטודנטים בארץ מחולק בין תומכי ימין ושמאל, בניגוד לרוב המכריע של הקמפוסים בעולם, שבהם שולט השמאל ללא עוררין. התנודות בדעת-הקהל בארץ ניכרות בדרך-כלל בבחירות בקמפוסים.

נפילת המערך בקמפוסים בתחילת שנות ה-70, כשעלו לשליטון באגורות הסטודנטים מיכאל קליינר, מיכאל רייסר, רוני מילוא וחבריהם, נבעה מהסלידה מהמערך, בעיקבות הסאתנות. זה בא לידי ביטוי כעבור ארבע שנים ב„מהפך“ של 1977.

נפילת הליכוד מהשליטון בקמפוסים, אחרי מילחמת-הלבנון, סימנה גם ירידה בכר-חו הכללי, שבאה לידי ביטוי בבחירות 1984, שבהן ירד הליכוד ב-15%. עליית הליכוד לי-שליטון בקמפוסים בסוף שנות ה-80 מציגת, כנראה, עידן של החלשות כללית של מפל-גת-העבודה, וגישה יותר סובלנית של המשכילים בישראל כלפי הימין ורעיונותיו, לאחר השפל ביחסים ביניהם בעיקבות מילחמת-הלבנון.

בבחירות האחרונות לכנסת התחוק הלי-כוד בכ-50% בשכונות-היוקרה של צפון-תל-אביב. במקביל הוא נחלש בשכונות ובעיי-רות-פיתוח.

הליכוד כהנהגת שמיר-ארנס הולך ומתר-חק מיסודותיו העממיים, והופך למפילה בורגנית.

איקי כהן הבין זאת, אולי מבלי שנתן דעתו-על-כך. ביום השישי האחרון גם ניצג מיכללת בית-ברל, איש ר"מ, הצניע עטורו לראשות-ההתאחדות.

העולם הזה 2727